

اسمعيل بابليان

عضو هیئت علمی دانشکده علوم ریاضی
و کامپیوتر دانشگاه خوارزمی

در سال ۱۳۴۰ وارد دبیرستان ادب، یکی از بهترین دبیرستان‌های اصفهان شدم. در آن زمان، کتاب‌های ریاضی که قابل استفاده باشند بسیار کم بود. کتاب‌هایی که توسط آقای پرویز شهریاری ترجمه یا نگارش شده بود از جمله کتاب‌هایی بود که دست به دست می‌گشت و مسائل آن مورد بحث قرار می‌گرفت. آرزوی تمام دانش‌آموزان دبیرستان در رشته ریاضی، دیدن چهره شهریاری و حضور در کلاس درس او بود.

در سال ۱۳۴۴، در کنکور **دانشسرای عالی**، دانشگاه تربیت معلم تا سال قبل و دانشگاه خوارزمی فعلی، پذیرفته شدم و در دوره **کمک دبیر**، دوره‌ای دو ساله که مهندس ریاضی (رئیس مجلس شورای ملی آن زمان) طراحی کرده بود، مشغول به تحصیل شدم. یکی از استادان که تدریس ریاضیات گسسته را عهده‌دار بود، شادروان دکتر شفیعیه‌ها بود که آقایان قراگزلو و شهریاری، کلاس‌های حل مسئله این درس را اداره می‌کردند. من و حدود ۱۲۰ نفر از بهترین دبیرهای ایران که هم‌اکنون اکثر آنها بازنشسته شده‌اند، افتخار شاگردی استاد شهریاری را داشتیم. دکتر شهریاری معلمی توانا، خوش‌بیان، خلاق و مهربان بود و نحوه اداره کلاس او، به دانشجویان انگیزه تلاش، مطالعه و تحقیق می‌داد. روحش شاد و راهش پرهرو باد

مؤلف، چیزهای زیادی در حساب و مجموعه‌ها می‌توان آموخت. مثلاً از وجود مجموعه نقاطی در صفحه آگاه می‌شویم که هر خط، دقیقاً آن را در دو نقطه قطع می‌کند که این موضوع، امروزه خود یک زمینه تحقیقاتی است (سرینسکی، ریاضی‌دانی لهستانی بود که در زمینه مجموعه‌ها و توپولوژی و نظریه اعداد، کم‌نظیر بود). یا کتاب‌های **تاریخ حساب** یا **هندسه‌های ناقصی** یا مجموعه کتاب‌های **ریاضیات، محتوی، روش و اهمیت آن**، که هر چیزی از ریاضیات انتظار داشته باشید در این کتاب‌ها یافت می‌شود، یا کتاب **مسائل ریاضی آسان ولی ...** که واقعاً حاوی مسایل جالبی است (جالب‌تر از خود کتاب، یادداشت مترجم است که حاوی نکات مهمی در امر آموزش ریاضی است) یا کتاب **خلاقیت ریاضی** نوشته پولیا (در دنیا نظیر پولیا فقط خودش بود) یا انتشار مجموعه **آشتی با ریاضیات** که هر سال، شش شماره از آن منتشر می‌شد و (کاملاً به همت شهریاری بود)، می‌توان دنیایی از ریاضی و سایر علوم را در هر شماره آن مشاهده کرد. مثلاً در یکی از شماره‌های آن (مهر و آبان ۱۳۵۷) یعنی ۲۴ سال پیش ترجمه کاملی از نوزدهمین المپیاد جهانی ریاضی را می‌بینید که توسط خود شهریاری انجام شده است. در این گزارش، کاملاً با کار المپیاد جهانی، از طرح مسئله گرفته تا جلسات داوران و هر امر دیگر مربوط به المپیاد، با جزئیات کامل باخبر می‌شوید. همان‌طور که می‌دانید حدود ۱۴ تا ۱۵ سال است که ما در المپیاد جهانی ریاضی شرکت می‌کنیم ولی شهریاری جامعه ریاضی ایران را ۲۴ سال پیش در جریان آن قرار داده است. در صدها کتاب که او ترجمه کرده است، ضمن این که تمام قسمت‌های ریاضی مورد بحث قرار گرفته است، منطق، فلسفه، تاریخ و حتی ارتباط ریاضی با ایدئولوژی و انقلاب و تحقیق در ریاضی مورد بحث جدی قرار گرفته است. هم‌چنین، به سرگرمی‌های ریاضی نیز پرداخته است و هیچ قسمتی از ریاضی، رها نشده است. جالب است که مسایل بعضی از کتاب‌ها را خود حل کرده، ولی هرگز نام تألیف بر این کارها نگذاشته است. می‌توانست خیلی از این کارها را با عنوان تألیف ارایه کند. ولی او به اهمیت کار توجه داشت. مهم نبود اسمش ترجمه باشد یا تألیف. از یکی دو نسل قبل از من تاکنون، همه ریاضی‌کاران این مملکت به شهریاری مدیون هستند. کتاب‌های او به دورترین نقاط این مملکت، مانند مسجد سلیمان که من در آن زندگی می‌کردم، تا شهرهای بزرگ می‌رفت و همه جوانان و علاقه‌مندان، از آنها بهره می‌بردند.